

С.Ю. Баранчук, магістрант
Т.П. Остапчук, к.е.н., доц.

Житомирський державний технологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

З прийняттям Податкового Кодексу України відбувся ряд змін стосовно принципів нарахування податків та подання податкової звітності, що має безпосередній вплив на діяльність сільськогосподарських підприємств. Але правила оподаткування земельних ресурсів мало відрізняються від тих правил, що діяли до прийняття Податкового Кодексу України. Проте слід звернути увагу на деякі зміни, що відбулися з прийняттям Податкового Кодексу України. Відповідно до вимог чинного податкового законодавства, виділяють такі складові вітчизняної сукупності податків за використання сільськогосподарських угідь: земельний податок, плату за оренду землі державної та комунальної власності, а також фіксований сільськогосподарський податок.

Об'єктами оподаткування є: земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні; земельні частки (паї), які перебувають у власності, а платниками податку є: власники земельних ділянок, земельних часток (паїв); землекористувачі. Умови оподаткування земельних ділянок викладені у ст. 147 ПКУ, в якій прописано такі умови щодо визначення об'єкта оподаткування для житлових будинків або його частина, квартир, садових будиночків, дач, гаражів, інших будівель: операції купівлі – продажу, коли земля – окремих об'єкт права власності; продаж землі, отриманої платниками податку на прибуток у процесі приватизації; придбання землі одночасно з об'єктами нерухомості, що знаходяться на ній.

За останні роки спостерігається стійка тенденція стосовно зростання плати за землю, що зумовлено поліпшенням рівня адміністрування даного податку, періодичною індексацією грошової оцінки землі та ставок земельного податку щодо ділянок, грошова оцінка яких не проведена. Земельний податок є основним інструментом у державному економічному регулюванні ефективності використання земель. Щоб стимулююча роль цього податку розкрилася повною мірою, необхідно вирішити протиріччя, які виникли зараз у політиці оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Така ситуація існує через відмінності в підходах до цього питання сільськогосподарськими товаровиробниками і земельними установами. Перші схильються до зменшення податкового тиску, мотивуючи її кризовим станом. Інші вважають, що земля повинна раціонально використовуватися, тому податок повинен орієнтувати всіх землекористувачів на отримання максимальної віддачі від кожного гектара сільськогосподарських угідь, що, у свою чергу, дозволить підвищити ефективність аграрного сектора. До того ж земельний податок повертається в сільське господарство у формі інвестицій у поліпшення земель, у розвиток інфраструктури села тощо.

Тому можна виділити такі завдання механізму земельного оподаткування в Україні: поєднання інтересів аграрних товаровиробників та муніципалітетів при формуванні доходної бази місцевих бюджетів; забезпечення належного фінансування заходів з охорони і поліпшення природних ресурсів стимулювання розвитку ринку сільськогосподарських угідь; комплексне регулювання земельних відносин через оподаткування сільськогосподарських угідь.

Можна виділити такі вирішення даних проблем: 1) переведення земельного податку до місцевих податків; 2) розробка та запровадження нового порядку визначення бази справляння земельного податку, що має базуватись на основі щорічних розрахункових рентних доходів від вирощування основних для відповідного регіону культур; 3) внесення змін до чинного законодавства стосовно того, щоб розміри ставок плати за оренду землі державної та комунальної власності встановлювались не в договорах оренди землі, що відповідає сучасним реаліям, а в законодавчому порядку; 4) запровадження щорічної індексації бази оподаткування ФСП (нормативної грошової оцінки земельних угідь).

Отже, зі вступом у дію в 2011 році Податкового кодексу України не відбулося докорінних змін в оподаткуванні сільськогосподарських підприємств – продовжують функціонувати спеціальний режим оподаткування ПДВ (до 2018 року) та фіксований сільськогосподарський податок. Платникам необхідно звернути увагу на порядок заповнення нових форм декларацій та необхідність подання їх виключно в електронній формі для великих та середніх підприємств.